

Retningslinje

Tracheal-kanyle

Formål

En tracheal-kanyle hjælper borgeren med at trække vejret frit. Årsagen til at der laves et hul i luftrøret (kaldet tracheal-stoma), kan være mange. (Se journal hos borgeren).

En borger, der har tracheal-kanyle, er altid fra hospitalets side udstyret med en ekstra kanyle og en trousseau (pean) til brug i akutte tilfælde.

Kompetence krav

Pasning og pleje af tracheal-kanyle kan udføres af alle uddannede pleje-omsorgsmedarbejdere.

Forskellige kanyler

Der findes kanyler i sølv, andre metalarter og i plastik.

En tracheal-kanyle består af en yder og en inderkanyle. Inderkanylen kan man tage ud og rense. Hvor ofte kanylen skal renses afhænger helt af, hvor meget slim man producerer.

Yderkanylen må aldrig fjernes.

Yderkanylen renses og skiftes på det hospital borgeren er tilknyttet.

Problemer omkring kanylen

- Kontakt altid det hospital borgeren er tilknyttet. Få råd og vejledning der.
- Får borgeren problemer med vejrtrækningen, er kanylen faldet ud eller lign. **Tryk alarm 112**
- Sikre frie luftveje ved at placere trousseau (peanen) i stomihullet og vid ud, til der kommer hjælp.

Sådan rengøres kanylen

Kanylen kan renses under rindende vand. Den kan også lægges i saltvand.

Våde gazestykker eller andet blødt materiale trækkes gennem kanylen. Brug eventuelt en pincet.

Læg en gazeserviet eller lignende under skjoldet for at beskytte huden.

Sådan beskyttes kanyleåbningen

For at fugte indåndingsluften og for at undgå dannelse af skorper i tracheal-kanyle kan man f.eks. have et stykke fugtet gaze foran kanyleåbningen. Yderst kan man have et tørklæde eller lignende. På den måde undgås gener fra støv og kulde. Da der kan komme ukontrolleret sekret fra stomaet, er det også af hensyn til ens omgivelser.

Det kan være nødvendigt, at der om natten bliver sat en luftfugter på kanylen, hvis der er problemer med tørre slimhinder. Tørre slimhinder kan give lidt blødning specielt i forbindelse med kanyleskift eller kraftig hoste, forkølelse eller lignende.

Hudpleje

Huden under skjoldet renses med en vatpind eller med gaze vædet med saltvand eller olie. Hvis huden er rød eller irriteret, smøres den omkring åbningen med en hudvenlig creme.

Sugning

Det kan være nødvendigt at suge, hvis der kommer meget sejt sekret gennem kanylen, og borgeren har svært ved at hoste det op.

Du kan suge i kanylen med det elektriske sug.

Sådan suger du

- Plastikslangen sættes på spidsen af suget.
- Prøv at få borgeren til at hoste godt igennem, og sug sekretet væk fra kanyleåbningen med spidsen af plastikslangen.
- Når sugningen er afsluttet, gennemskylles plastikslangen med vand indtil slangen er ren.
- Proppen vaskes under rindende vand – eventuelt saltvand.
- Sæt prop og slange på og kontroller, at suget virker.
- Du kan få en kraftigere sugeseffekt ved at lave et knæk på slangen.
- Når du er klar til at suge, rettes knækket ud.
- Husk at der aldrig må suges gennem en taleventil.

At tale med en kanyle

Borgeren kan holde en finger for hullet i kanylen, når han taler. På den måde passerer luften den normale vej forbi stemmebåndene, og talen lyder næsten normalt.

Taleventil

For at undgå at skulle holde fingeren på kanylen, når borgeren taler, kan man få sat en lille taleventil i yderkanylen. Ventilen er formet som en klapventil, der åbner sig under indånding af luften, mens den lukker under udånding, og dermed presser luften gennem struben, så man kan tale. For at bruge taleventil, skal vejrtrækningen være nogenlunde ubesværet, og der må ikke være for store slimmængder.

Kilder

Når du kommer hjem – vejledning til patient/pårørende som er tracheostomerede (Gentofte Hospital)
Vejledning om "Laerdal suction unit" transportabelt sug.